

ИЗПОЛЗВАНЕ НА „МЕТОДА НА ПРОЕКТИТЕ“ В ОБУЧЕНИЕТО НА СТУДЕНТИ

Елка Евлогиева

Медицински колеж „И. П. Морозов“

Резюме. Използването на „метода на проектите“ по време на практическите занятия отговаря на съвременните изисквания на образователната система, когато студентът не е обект, а е субект на учебния процес, самостоятелно решаващ поставените пред него проблеми. Проектната дейност служи като ефективно средство при изграждането на личностноориентиран подход в обучението, при който студентът е главното лице в учебното заведение.

Keywords: project-based learning, interactive, personal development

Съвременната система на образование поставя следните задачи:

- интелектуално и нравствено развитие на личността;
- формиране на критичното и творческото мислене, умение да се работи с информация;
- да се научи да размишлява, да съпоставя различни гледни точки, да формулира и аргументира собствена гледна точка въз основа на познаването на факти, върху собствени наблюдения, своя и чужд опит.

„Методът на проектите“ отговаря изцяло на тези изисквания и помага в реализацията на новия Федерален държавен образователен стандарт (ФДОС) в системата на образованието в Русия.

Проектната дейност на учащите се е подчинена на определен алгоритъм, който се състои от няколко етапа на изследователска работа, включваща изследване на проблема, творческа дейност, вплътена в краен конкретен продукт. Тя изисква от преподавателя не толкова обяснения по отношение на „знанието“, колкото създаване на условия за разширяване на познавателните интереси на студентите и на тази база – разширяване на възможностите за тяхното самообразование в процеса на практическото приложение на получаваните знания. Ролята на преподавателя в този вид дейност е многолика: ентузиаст, специалист, консултант, ръководител, „човек, задаващ въпроси“; координатор, експерт. Позицията му не трябва да бъде прекалено явна, той трябва да дава простор за проява на индивидуалността при обучаващите се.

За какво е необходим „методът на проекта“:

- да се научат студентите да мислят самостоятелно, практически;
- да се научат да мислят, опирайки се на знанието на фактите, да правят аргументирани изводи, да взимат самостоятелни решения;
- да се научат да работят в екип, изпълнявайки различни социални роли.

В продължение от 3 години работя по „метода на проектите“ в медицински колеж. Използвам минипроекти, седмични, годишни. По дадена методика проведох два открити урока, които ще опиша накратко в съобщението си.

Както споменах, проектната дейност е подчинена на определен алгоритъм и се състои от пет етапа:

– Първият етап представлява разработка на проектното задание. Избира се темата на проекта съвместно с учащите се, определят се подтеми, формират се подгрупи, определят се форми на проектната дейност.

– Вторият етап е разработката на самия проект. След консултиране от страна на преподавателя студентите осъществяват евристична дейност.

– Третият етап е оформлението на резултатите. След консултиране от страна на преподавателя студентите самостоятелно оформят резултатите на своето проучване

– Четвъртият етап е презентацията. На този етап се провежда открит урок, на който присъстват „гости“ (колеги преподаватели). По време на занятието се представя презентацията на проекта.

(В нашия случай цялата презентация изглеждаше като инструктаж към първата клинична практика. В хода на занятието беше изяснен и въпросът дали тази инструкция има практическа полза в работата на студентите).

– Петият етап представлява един вид рефлексия. На учащите се предлага анкета, в която те имат възможност да опишат резултатите от работата си, да изкажат пожелания, да дадат оценка на всеки член от екипа, да споделят какво са успели и какво не са успели да направят по проекта. При цялостната оценка на работата по проекта се отчитат и оценките, които студентите дават един на друг.

Презентацията на проект 1.

От анкетирването стана ясно, че медицинските сестри, които работят в лечебно-профилактични институти (ЛПИ), на работното си място допускат редица грешки: нарушават правилата и стандартите, независимо че носят отговорност за своите действия участващите в проекта ни студенти изтъкнаха следните проблеми:

- неумение да се общува с пациенти;
- нарушения в спазването на технологичните манипулации, стандарти;
- неспазване на мерките на безопасност при работа с колеси и режещи инструменти;
- неспазване в работата и/или незнание на правилата на биомеханиката и ергономиката, което влече след себе си заболявания на опорно-двигателния апарат.

Постепенно се очерта и темата на проекта: „Каква трябва да бъде медицинската сестра през XXI век“. (Искам да добавя, че последното заключително занятие с презентацията на проекта беше посветено именно на тази тема).

В процеса на работа над проекта студентите се разделиха на няколко по-малки групи, които решаваха горепосочените проблеми „на части“. Студентите избраха за основен продукт на своята изследователска дейност буклет-паметка. След това те определиха целите на проекта: съдържанието на буклет-паметката трябва да включва основните правила по спазване на стандартите на техниката на манипулациите, общуването с пациентите, боравене с колеши и режещи инструменти, правилата на биомеханиката и ергономиката при работа с тежко болни пациенти, а също така да посочва качествата, присъщи на медицинската сестра през XXI век.

Задачи:

- Да се анализира литературата по споменатите проблеми.
- Да се посочат качествата, които трябва да са присъщи на медицинската сестра от XXI век.
- Да се посочат принципите и правилата за спазване на стандартите на техниката на манипулациите, боравене с колеши и режещи инструменти, правилата на ергономиката и биомеханиката в работата с тежко болни пациенти; правилата, улесняващи общуването между медицинската сестра и пациента.

Първата група студенти се занимаваше по първия проблем – „неумението да се общува с пациенти“. За докладване на резултатите на работата използвахме съобщението като вид презентация на проекта. Съобщението беше посветено на тема „Етичните основи на съвременното професионално сестринско поведение“. В него се определяше ролята на медицинската сестра в процеса на терапевтичното общуване, основните му принципи, норми, както и стилът на общуването. Учащите се направиха кратка инсценировка по дадена тема, в която демонстрираха нарушенията, допускани от медицинските сестри при общуването с пациенти: грубо отношение към тях, разгласяване на професионалната медицинска тайна. Те нарисоваха и плакат, с изобразителни средства показаха как ще се отнася пациентът към медицинската сестра, ако тя проявява правилно поведение по отношение към него. Изработената по темата брошура включваше правилата на поведение на медицинската сестра в ЛПИ, десетте „Да“ при терапевтичното общуване. Накрая те направиха изводи, посочвайки принципите на професионалното общуване.

Втората група студенти продължи работата по следващия проблем – „неспазване на мерките на предпазливост при работа с колеши, режещи инструменти, както и неспазване на технологията на манипулациите“. Те са го решили във вид на съобщение на тема „Ролята на медицинската сестра при профилактиката на HIV инфекции и парентералните хепатити“. В него бяха свързани тенденцията на ръста в нивото на заболяемостта от HIV инфек-

ция и парентерални хепатити сред населението, а също така дадена кратка характеристика на вирусите. Отделно беше отбелязан големият риск на медицинския персонал и бяха посочени мерки по предпазване на медицинската сестра на работното ѝ място. В презентацията си групата представи и новия стандарт по обработка на инструментите за еднократна употреба. Цялата тази информация беше включена и подредена в буклет-паметката на групата. В заключение на презентацията студентите направиха извод, че профилактичните мерки против HIV инфекцията и парентералните хепатити бъдещите медицински сестри трябва да спазват на работното си място задължително.

Следващата, трета, група се ангажира с проблема за професионалните заболявания на опорно-двигателния апарат в сестринската практика. Студентите разработиха съобщение на тема „Профилактика на заболяванията на опорно-двигателния апарат в сестринската практика“, в което представиха статистиката на заболяването, неблагоприятните фактори в работата на медицинската сестра, професионалните препоръки по разтоварването на гръбначния стълб по време на работа. Грешките на медицинските сестри в работата им с тежки предмети те също представиха в сценичен вид. В тяхната буклет-паметка бяха включени следните раздели: статистика на заболяванията на опорно-двигателния апарат сред медицинските сестри, неблагоприятни фактори, предизвикващи това заболяване, и препоръки по разтоварване на гръбначния стълб по време на работа. Изводът им в края на презентацията беше категоричен – трябва да се спазват правила в работата, за да се избегне претоварването на гръбначния стълб.

Положителните страни от проектната дейност:

- участниците в проекта се почувстваха като субекти в своята дейност, проявиха самостоятелност и анализаторски способности, сравняваха, правиха изводи, търсеха алтернативни решения, бяха активно въввлечени в процеса на работата. Тази методика помага да се разкрият максимално и възможностите на онези студенти, които преди това не са се изявявали публично, срамували са се;

- преподавателят получи готова разработка на методическата литература, която може да се използва в работата и с други студенти.

Недостатъците на проектната дейност:

- тази методика изисква изключително много време за подготовка и теоретически познания.

Проведеният в колежа открит урок по „метода на проектите“ беше ориентиран към формиране на компетентност при студентите съгласно новия ФОГС.

Презентацията на проект 2.

Анкетирането на ученици от 3. клас от общообразователно училище №21 в гр. Сиктивкар, Република Коми, показва, че те не разбират напълно правилата за здравословен начин на живот, имат повърхностни представи за това, как

правилно се спазва личната хигиена, как да използват средствата за хигиена, срамуват се да отказват подканите от страна на свои връстници да запалят цигара, защото това се смятало за модерно, не знаят как да окажат първа медицинска помощ в случай на нараняване, не знаят как да използват термометъра, ако настинат. Децата имат ориентация по тези въпроси, понеже са минали съответните теми по учебника, но в реалния живот невинаги могат да използват знанията, получени от учителя по време на учебния процес.

Проектът, сформирал се в резултат на проведените анкети и дискусии, беше формулиран по следния начин: „Каква трябва да бъде медицинската сестра през XXI век“. По време на занятията със студентите определихме качествата, присъщи на медицинската сестра от XXI век. Компетенциите се затвърдяват при попълването на тестове, решаването на задачите и отработката на манипулациите, изучавани по време на курса, върху фантоми. Една от компетенциите, които трябва да формираме при възпитаниците на нашия колеж в процеса на работата върху проекта, е санитарнопросветната дейност.

При решаването на този проблем студентите от група „Сестринско дело“ са разработили буклет-паметка, целяща да подпомогне учащите се при формирането, закрепването и задълбочаването на знанията им по спазване на правилата за здравословния начин на живот. Тя може да бъде полезна както за родителите, които са решили да подтикнат децата си към здравословния начин на живот, така и за учителите в часа на класния ръководител. Тъй като за формирането на културата на здравословен начин на живот не е достатъчно само еднократно информизиране на децата за тази колкото проста, толкова и сложна материя, необходимо е всекидневно и упорито да се работи с тези правила – въщи, от страна на родителите, в училището, от страна учителите и медицинските работници.

Целите на нашия проект: разработка на буклет-паметка, която съдържа основните правила по здравословен начин на живот, а също така упътване какви професионални качества трябва да притежава медицинската сестра през XXI век.

Задачи:

- Да анализираме литературата по здравословен начин на живот.
- Да посочим качествата, присъщи на медицинската сестра през XXI век.
- Да определим принципите и правилата за здравословния начин на живот.

Нашата презентация, включваща 3 части, беше представена от 3 групи студенти: I група – „Здравословен начин на живот“, II група – „Първа помощ при инфекциозни заболявания“, и III група – „Презентация на буклет-паметка с десетте „Да“ при терапевтичното общуване (в помощ на медицинския работник)“.

Първата група разказа какво представлява здравословният начин на живот, определи принципите и правилата, които е необходимо да бъдат спазвани, за да бъдем винаги здрави. С тази цел студентите подготвиха съобщение за здра-

вословния начин на живот, основните му положения бяха включени в буклет-паметката за ученици.

Втората група разказа за вредата от тютюнопушенето и алкохола, определи начините за отказване от пушенето. С тази цел студентите са подготвили съобщение, основните положения от което са били включени в тяхната буклет-паметка за ученици.

Третата група разказа за правилата на личната хигиена: как те трябва да бъдат спазвани и какво може да случи, ако това не се прави. Студентите разгледаха инфекциозни заболявания и модели на поведение с цел те да бъдат предотвратени, а също така как могат децата да си помогнат на себе си, ако се окажат засегнати от инфекциите. Положенията от съобщението, подготвено по тази тема, и презентацията на същата тема са били включени в буклет-паметката за ученици. Инсценировка с обучаващ характер, подготвена от групата, демонстрираше основните нарушения на правилата на личната хигиена и последствията от това.

Една от темите, които децата от 3. клас в общообразователно училище изучават по програмата за околния свят, се отнася към оказване на първа медицинска помощ при охлузвания, натъртвания и порязвания. Тя също така беше включена от студентите в съдържанието на буклет-паметката. Защитата на проекта на групата представляваше огромен рекламен плакат за здравословния начин на живот.

Последният, завършващ етап е свързан с проблемите, които може да срещне една медицинска сестра при обучаването на пациентите си, в нашия случай – учащи се. В споменатата инсценировка на третата група студенти, участващи в проекта, има препоръки как медицинската сестра не трябва да се държи с пациентите или подопечните си в работната среда. В печатен вид тези правила на професионално поведение от страна на медицинския персонал, като част от разглеждания проблем, са представени и в буклет-паметка. Те целят преди всичко да се подобри общуването между медицинските сестри и техните пациенти или подопечни.

Презентацията завърши с определение каква трябва да бъде медицинската сестра през XXI век. Посочени бяха нейните основни качества и умения. Общото мнение беше, че компетентният медицински работник трябва да притежава много знания и умения, а също така да бъде способен да ги използва на практика.

Петият етап е рефлексията. Учащите запълниха анкета, в която са направили анализ на извършената работа, изказали са пожелания, дали са оценка за приноса на всеки член от екипа, изказали са мнението си по това, кое е направено и кое не е направено достатъчно по проекта. При оценяването на работата по проекта преподавателят има предвид и взаимните оценки на участниците по отношение един към друг.

Анализът на занятията, проведени от мен по посочената методика, показва, че използването на „метода на проектите“ в процеса на обучението дава възможност да се затвърдят, задълбочат знанията на обучаващите се, а също така тези знания да бъдат активно използвани от тях в бъдещата им практическа дейност. С други думи, студенти, минали обучението си по модула „Изпълнение на работата по професия младша медицинска сестра по грижи за болния“, ще имат повече компетенции, заложили в модулните стандарти.

Студентите се учат да мислят самостоятелно и практически, да сравняват, анализират, да работят в екип. Те стават по-разкрепостени и отлично защитават своите курсови и дипломни проекти. Подобно на другите проекти и открити уроци разгледаната методика изисква много време, усилия, а също така умение да се използват разнообразни компютърни програми при постигане на крайния резултат.

PROJECT-BASED LEARNING AT THE UNIVERSITY LEVEL

Abstract. The use of projects withing workshops addresses the current requirements of the educational system. Students are not an object but a subject of learning, they make decisions and solve problems. Project activity serves as an effective tool in building a person-centered approach to learning in which the student is the main person in the learning process.

Assist. Prof. Elka Evlogieva

✉ Syktyvkar Medical College „I.P. Morozov“
Garazhnaya 2 Str.
Syktyvkar 167000, Russia